



D-FEP-18-022

Marzec 2018



Połącz się ze światem mleczarstwa

Wytyczne¹

Wytyczne sektorowe EDA dla dobrowolnego nazewnictwa miejsca pochodzenia

Te wytyczne przemysłu mleczarskiego dot. dobrowolnego nazewnictwa pochodzenia są częścią zaangażowania się EDA dla zapewnienia dokładności i wiarygodności wobec konsumentów UE w informacji stosowanej w nazewnictwie, oraz w podkreślaniu specyficznego pochodzenia powiązanego z produktem, w sytuacjach gdy operator biznesu żywnościowego życzy sobie stosowania takiego rozwiązania.

W takich dobrowolnych przypadkach, nazewnictwo przetworów mlecznych powinno wskazywać pochodzenie ich mlecznych składników w zgodności z odpowiednim prawem, a dla zwiększenia wiarygodności zapewniać, że wszystkie składniki mleczne są podane w tej informacji. W przypadkach produktów, gdzie pewne składniki mleczne są dodawane w niewielkich ilościach z powodów technologicznych, podano dodatkowe rozwiązanie.

Znakowanie pochodzenia stosowane na zasadzie dobrowolności jest często używane dla przetworów mlecznych jako narzędzie marketingowe. Takie nazewnictwo jest implementowane tam gdzie jest to właściwe, możliwe do zrealizowania i łatwe do udowodnienia w ramach normalnych systemów kontroli.



¹ Komentarz KSM: tłumaczenie wytycznych finansowane ze środków Funduszu Promocji Mleka



Większość członków Europejskiego Stowarzyszenia Przetwórców Mleka (EDA)* w pełni wspiera prace Komisji w kierunku harmonizacji nazewnictwa pochodzenia produktu na bazie dobrowolności wewnątrz UE. Wychodząc naprzeciw tej sytuacji członkowie EDA opracowali wspólne sektorowe wytyczne, które mają służyć jako przewodnik stosowania dobrowolnego znakowania pochodzenia produktów mlecznych.

Sektorowe wytyczne EDA dobrowolnego nazewnictwa pochodzenia produktu są częścią zaangażowania EDA dla zapewnienia zharmonizowanej i wiarygodnej informacji nazewnictwa dla konsumentów UE, w duchu rozporządzenia UE 1169/2011 w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności (zwanej dalej rozporządzeniem 'INCO' albo 'FIR').

Dokument ten będzie poddawany przeglądowi, gdy będzie taka potrzeba w świetle jakiegokolwiek przyszłego rozwoju odpowiedniej legislacji UE.

Podsumowanie ogólnego podejścia tych wytycznych:

Składnik podstawowy produktu mleczarskiego może być mieszaniną mleka lub składników mlecznych² różnego pochodzenia. W duchu tych wytycznych, jeśli operator biznesu żywnościowego decyduje się dobrowolnie na stosowanie nazewnictwa pochodzenia produktu, wtedy składnik podstawowy (np. mleko i/lub składnik mleczny) powinien w całości pochodzić z tego samego kraju członkowskiego lub regionu.

Jeśli to nie jest ten przypadek, należy podać na etykiecie zarówno pochodzenie produktu jak i pochodzenie składników mlecznych.

Jednakże, tam gdzie dodawane są pewne składniki mleczne z powodów technologicznych, mogą być akceptowane niewielkie tolerancje w odniesieniu do przetworów mlecznych, innych niż mleko spożywcze.



*Niemieccy członkowie EDA nie podzielają tego stanowiska EDA

²Mleko lub stosowany składnik mleczny (np. śmietana w maśle)



A. DEFINICJE

Podstawa prawna

Jako zasada generalna, informacja o żywności (np. znakowanie pochodzenia) nie powinna wprowadzać w błąd (art.7 rozporządzenia INCO). Ponadto, nazewnictwo kraju pochodzenia lub miejsca pochodzenia jest obowiązkowe w następujących sytuacjach:

- w przypadku gdy zaniechanie ich wskazania mogłoby wprowadzać w błąd konsumenta co do rzeczywistego kraju lub miejsca pochodzenia środka spożywczego (art. 26.2 rozporządzenia INCO),
- Kiedy podany jest kraj pochodzenia lub miejsce pochodzenia danego środka spożywczego i gdy nie jest taki sam jak w przypadku jego podstawowego składnika, podaje się również kraj lub miejsce pochodzenia tego podstawowego składnika; lub wskazuje się, że kraj lub miejsce pochodzenia tego podstawowego składnika jest inne niż kraj lub miejsce pochodzenia środka spożywczego (art. 26.3 rozporządzenia INCO).

“Kraj pochodzenia”

Artykuł 2.3 rozporządzenia INCO odnosi definicję „kraju pochodzenia środka spożywczego” do Wspólnotowego Kodeksu Celnego (Art. 23 do 26 rozporządzenia (EEC) nr 2913/92). Kodeks Celny wskazuje, że kraj pochodzenia jest albo krajem, gdzie produkt został w całości otrzymany (tzn. jest zaangażowany tylko jeden kraj członkowski) albo krajem ostatniego istotnego, ekonomicznie uzasadnionego przetworzenia (tzn. jest kilka krajów członkowskich zaangażowanych).

Praktyczny przykład: ser wyprodukowany w Niemczech z mleka Niemiec oraz z mleka z Austrii – kraj pochodzenia sera to Niemcy, jako kraj w którym miało miejsce ostatnie istotne, ekonomicznie uzasadnione przetworzenie.

W tym kontekście EDA włącza „rozwiązanie irlandzkie” dla rozpoznania wyspy Irlandii (która obejmuje zarówno Republikę Irlandii jak i Irlandię Północną), jako unikalne miejsce pochodzenia.



“Miejsce pochodzenia”

Artykuł 2.2.g rozporządzenia INCO definiuje “miejsce pochodzenia” jako „jakikolwiek miejsce, z którego według zamieszczonej informacji pochodzi dana żywność, a które nie stanowi „kraju pochodzenia” określonego zgodnie z art. 23–26 rozporządzenia (EEC) nr 2913/92”. Tym samym miejsce pochodzenia jest każdym innym niż kraj pochodzenia miejscem, gdzie otrzymany został środek spożywczy lub gdzie zaszło ostatnie istotne przetworzenie żywności. To może być miasto, region, grupa krajów lub UE. To ustalenie pozwala na nazewnictwo na różnych poziomach geograficznych, poniżej lub poniżej kraju pochodzenia.

Praktyczny przykład:

W przypadku produktu, którego ostatnie istotne przetworzenie miało miejsce we Francji, miejscem pochodzenia może być region we Francji lub UE.

EDA wyraża opinię, że przepakowywanie, rozcieńczanie wodą, mielenie, krojenie na kawałki i inne mniej istotne procesy w produkcji serów i przetworów mlecznych nie stanowią przypadków istotnego przetworzenia. Operacje takie jak krojenie, czy pakowanie sera nie determinują kraju pochodzenia produktu, gdyż te operacje nie powodują istotnego przetworzenia.

Na potrzeby tego przewodnika, znaki identyfikacyjne towarzyszące żywności zgodnie z rozporządzeniem nr 853/2004, nie powinny być uznawane jako wskazanie kraju pochodzenia lub miejsca pochodzenia.

W tym kontekście EDA włącza „rozwiązanie irlandzkie” dla rozpoznania wyspy Irlandii (która obejmuje zarówno Republikę Irlandii jak i Irlandię Północną), jako unikalne miejsce pochodzenia.





“Podstawowy składnik”

Artykuł 2.2.g rozporządzenia INCO definiuje dwa typy składników podstawowych:

Składnik lub składniki danego środka spożywczego

1. Wszystkie « które stanowią więcej niż 50 % tego środka spożywczego », lub
2. « które są na ogół kojarzone przez konsumenta z nazwą tego środka spożywczego i w odniesieniu do których jest wymagane w większości wypadków oznaczenie ilościowe».

B. IDENTYFIKACJA PODSTAWOWEGO SKŁADNIKA – A NAZEWNICTWO POCHODZENIA PRODUKTU

Proszę zobaczyć także drzewo decyzyjne w aneksie do tego dokumentu.

Wyjaśnienie:

- Produkt mleczarski będzie zazwyczaj miał pojedynczy składnik stanowiący więcej niż 50% masy produktu, co będzie podlegać pod pierwszą część definicji „składnika podstawowego” w rozporządzeniu INCO.
- Poszczególne składniki mleczne, które stanowią mniej niż 50% masy produktu będą podlegać pod drugą część definicji rozporządzenia INCO: „składniki, które są zazwyczaj kojarzone przez konsumenta z nazwą środka spożywczego i w odniesieniu do których jest wymagane w większości wypadków oznaczenie ilościowe”.
- Wyjątek: tam gdzie składnik mleczny jest dodawany **w niewielkiej proporcji dla celów technologicznych**, nie może być traktowany jako składnik podstawowy podlegający drugiej części definicji, ponieważ konsument nie wiąże technologicznego składnika z nazwą składnika spożywczego. Takimi technologicznymi składnikami mogą być następujące składniki: substancje mineralne mleka, białko mleko lub białka serwatkowe, kazeiniany itp.
- Składniki nie-mleczne takie jak owoce, cukier i czekolada w proszku, nie są uważane za składniki podstawowe, zgodnie z drugą częścią definicji. Nie są one najważniejszym składnikiem dla konsumenta podczas dokonywania decyzji o zakupie. Konsument chce kupować produkt mleczny, a nie-mleczna część jest wtórna w procesie decyzyjnym.



Ponadto, konsument nie oczekuje, że nie-mleczna część jest tego samego pochodzenia jak deklarowane pochodzenie dla finalnego środka spożywczego, np. ziola w serze lub owoce w jogurcie. Jednakże, to nie zabrania operatorowi biznesu żywnościowego dobrowolnego deklarowania pochodzenia nie-mlecznych składników.

Wnioski: wszystkie składniki mleczne będą się kwalifikować jako podlegające pierwszej albo drugiej części definicji „składnika podstawowego” z wyjątkiem technologicznych składników mlecznych w niewielkich proporcjach. Pochodzenie każdego składnika mlecznego, jeśli jest inne niż finalnego produktu, musi być podane na etykiecie. Składniki nie-mleczne mogą być rozważane na zasadzie dobrowolności. Dokładne słownictwo dla znakowania pochodzenia zależy od ustaleń finalnej wersji aktu wdrażającego.

PYTANIA & ODPOWIEDZI / PRZYŁADY

Przykłady są wyjaśnione w drzewku decyzyjnym w załączonym w aneksie

Przykład podstawowy – mleko pasteryzowane

Produkt składający się tylko z jednego składnika i jednego kraju członkowskiego. Oznakowanie pochodzenia może używać kierunku pochodzenia składnika mlecznego z jednego kraju członkowskiego, na przykład mleko pasteryzowane.

1-szy przykład: przypadek A (w drzewie decyzyjnym)

Produkt: naturalny/niearomatyzowany jogurt, wyprodukowany we Francji, przy użyciu następującej receptury: odtłuszczone mleko (75%), śmietanka, odtłuszczone mleko w proszku, laktoza, białka mleczne, bakterie mlekowe.

Diagnoza:

- Odtłuszczone mleko reprezentuje więcej niż 50% składnika żywności i pochodzi z Francji.
- Są dwa inne składniki mleczne zazwyczaj powiązane z nazwą składnika żywności (śmietana i odtłuszczone mleko w proszku).
- Śmietanka pochodzi z Hiszpanii, a mleko w proszku z Holandii.
- Laktoza, białka mleka i bakterie mlekowe są składnikami mlecznymi dodanymi z powodów technologicznych.



– Odtłuszczone mleko reprezentuje ponad 50% składnika żywności i są dwa inne składniki mleczne podlegające pod drugą część definicji. Składnikami podstawowymi są zatem odtłuszczone mleko, śmietanka i proszek mleczny.

– Etykieta może wyglądać następująco:

- „ Naturalny jogurt wyprodukowany we Francji z odtłuszczonego mleka, śmietanki i mleka z UE” (*dokładne słownictwo do decyzji przez operatora biznesu żywności (FBOs)*), lub „ jogurt naturalny wytworzony/wyprodukowany we Francji ze składników mlecznych z UE” (*inna opcja dla przemysłu wskazującego składniki mleczne, wszystkie zazwyczaj pochodzą z UE*),
- „Jogurt naturalny wyprodukowany we Francji, z mleka z Francji, śmietanki z Hiszpanii i proszku z Holandii” (*dokładne ostateczne słownictwo jeszcze nie zdecydowane*)

2-gi przykład: przypadek B

Produkt: Smakowy napój mleczny wyprodukowany w Danii, przy następującej recepturze: częściowo odtłuszczone mleko (95%), laktoza, białka mleka, cukier, aromat wanilii.

Diagnoza:

- Częściowo odtłuszczone mleko reprezentuje ponad 50% produktu żywnościowego.
- Nie ma innych mlecznych składników zazwyczaj powiązanych z nazwą produktu żywnościowego (laktoza i białka mleka nie mogą być traktowane jako składniki mleczne związane z nazwą produktu żywnościowego, gdyż są dodane jedynie w celach technologicznych).
 - Składnikiem podstawowym jest częściowo odtłuszczone mleko. Jeśli pochodzi ono z Danii nie trzeba dodatkowych informacji w nazwie i może być on nazwany jako „Smakowy duński napój mleczny”. Jeśli częściowo odtłuszczone mleko pochodzi z Dani i Belgii, bez względu na proporcje, etykieta powinna informować „ Smakowy napój mleczny - wyprodukowany w Danii - z mleka z Danii i Belgii” (*dokładne ostateczne słownictwo jeszcze nie zdecydowane*) lub
 - „(Smakowy) napój mleczny, wyprodukowany w Danii z mleka z UE”

3- ci przykład: przypadek C

Produkt: Ser świeży z czosnkiem, wyprodukowany w Polsce, o następującej recepturze: ser świeży z mleka pasteryzowanego 40%, śmietanka 30%, odtłuszczone mleko w proszku, białka mleka, sól, czosnek 0,6%, pieprz.





Diagnoza:

– Żaden z mlecznych składników nie reprezentuje więcej niż 50% środka żywności.
– Jest kilka składników mlecznych zazwyczaj łączonych z nazwą produktu żywnościowego (mleko pasteryzowane, śmietanka, odtłuszczone mleko w proszku). Mleko i śmietanka pochodzą z Polski, odtłuszczone mleko w proszku pochodzi z Niemiec.

- Wszystkie składniki podstawowe są składnikami mlecznymi, zazwyczaj związanymi z nazwą produktu żywnościowego (ser, śmietanka, odtłuszczone mleko w proszku). Etykieta powinna zawierać następującą informację: „ Świeży ser z czosnkiem wyprodukowany z Polsce z mleka i śmietanki z Polski i odtłuszczonego mleka w proszku z Niemiec” (*dokładne ostateczne słownictwo jeszcze nie zdecydowane*)
- „Świeży ser z czosnkiem wyprodukowany w Polsce, z mleka, śmietanki i odtłuszczonego mleka w proszku z UE” lub „ Ser świeży z czosnkiem wyprodukowany w Polsce ze składników mlecznych z UE”.

4-ty przykład: przypadek D

Produkt: Napój bazujący na mleku fermentowanym, wyprodukowany w Holandii, przy następującej recepturze: woda (50%), mleko fermentowane (45%), białka mleka, sól.

Diagnoza:

- Żaden ze składników mlecznych nie reprezentuje więcej niż 50% produktu żywnościowego.
- Użyty został tylko jeden składnik mleczny związany zazwyczaj z nazwą produktu żywnościowego (mleko fermentowane). Pochodzi on z Holandii.
- Mleko fermentowane jest mlecznym składnikiem podstawowym i pochodzi z Holandii, dlatego nie ma potrzeby specjalnego informowania o tym na etykiecie. Produkt może być nazwany „ Holenderski napój bazujący na mleku fermentowanym”.

Wyjaśnienie wspólnej terminologii, symboli lub oświadczeń geograficznych, które są wyłączone z zakresu rozporządzenia wdrażającego (UE) nr. . /2018

Następujące wskazania nie są traktowane jako dobrowolne informacje dotyczące pochodzenia i dlatego nie pociągają za sobą obowiązku podawania na etykiecie kraju pochodzenia lub miejsca pochodzenia składnika podstawowego czy też samego produktu żywnościowego:

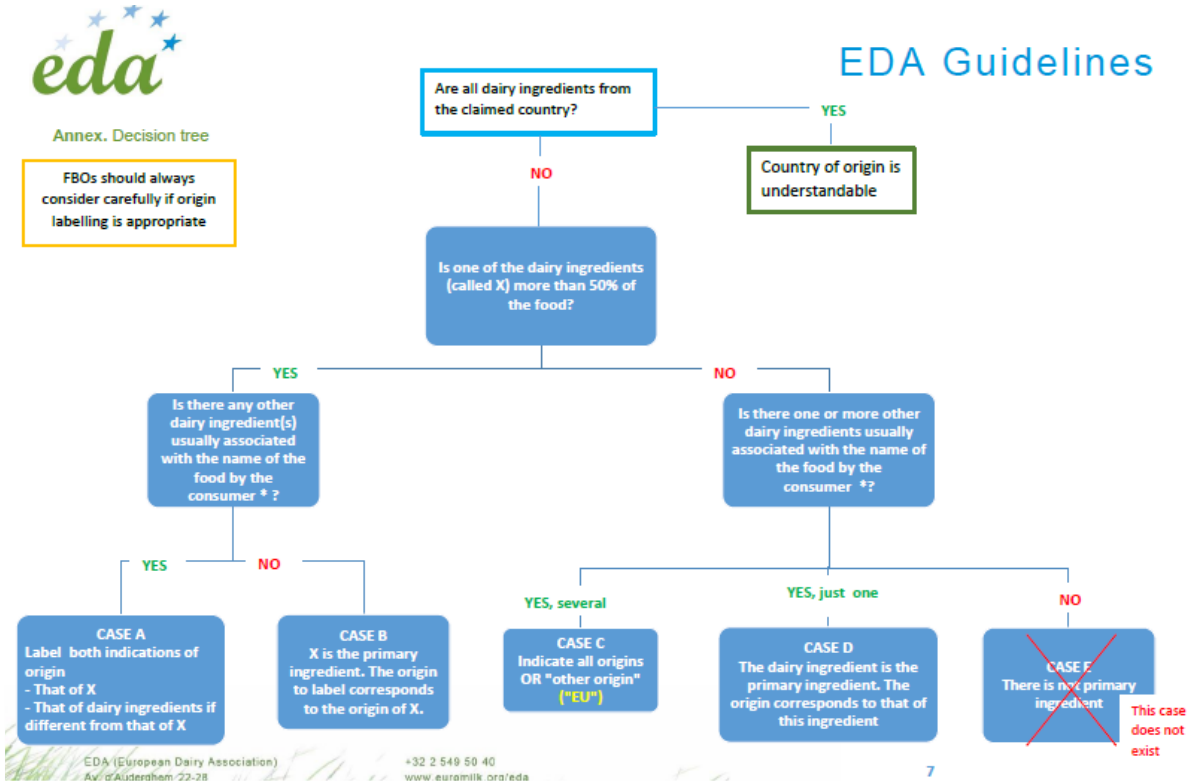




- Nazwa, nazwa biznesowa lub adres operatora biznesu żywnościowego na etykiecie produktu (artykuł 2.2 g) rozporządzenia INCO,
- Identyfikacyjne znaki podlegające rozporządzeniu (EC) 853/2004 (punkt 5 rozporządzenia wdrażającego (EU) n. ./2018),
- Określenia geograficzne lub oświadczenia w nazwie chronione rozporządzeniem (EU) 1151/2012 (Artykuł 1.3 a) rozporządzenia wdrażającego (EU) n. ./2018),
- Znaki handlowe i marki jasno powiązane z firmą produkcyjną, włączając grafikę, symbole lub kolory, które są częścią znaku handlowego operatora biznesu żywnościowego (Dyrektywa 2008/95/EC),
- Obowiązkowe wskazania w szczególnych przypadkach, jak czasami przewidziane w krajach trzecich (często nazywane „made in” lub równoznaczne stwierdzenia jak „produced in”), które w konsekwencji nie mają w zamiarze dostarczyć konsumentowi informacji odnośnie kraju lub miejsca pochodzenia,
- Geograficzne określenia lub terminy w nich zawarte, lub towarzyszące nazwie produktu żywnościowego, gdzie odnoszą się one jasno do zwyczajowej nazwy lub specyficznych praktyk procesowych w pewnych krajach lub miejscach, dobrze znanych przez normalnie i w sposób rozsądny informowanych roztropnych konsumentów (artykuł 1.3 b) rozporządzenia wdrażającego (EU) n. ./2018),
- Obowiązkowe znakowanie zgodnie z art. 26 (2) lit a) rozporządzenia (UE) nr. 1169/2011 nie uruchamiają art. 26 (3) rozporządzenia (EU) nr. 1169/2011, które obejmują wyłącznie dobrowolne znakowanie. Intencja legislatorów (PE jak również Rady) w odniesieniu do zakresu stosowania i celów art. 26 (3) rozporządzenia (EU) nr 1169/2011 jest podana w punkcie 30 rozporządzenia, zwłaszcza w punkcie 30: „W pewnych przypadkach, operatorzy biznesu żywnościowego mogą chcieć wskazać pochodzenie produktu na bazie dobrowolności w celu przyciągnięcia uwagi konsumentów odnośnie jakości ich produktów. Takie wskazanie powinno także być zgodne ze zharmonizowanymi kryteriami”,

- Określenia takie jak: rodzaju, typu, stylu greckiego, hiszpańska receptura nie powinny być traktowane jako wskazanie pochodzenia, gdyż te ekspresje mają na celu nakierowane na określenie smaku, metody produkcji/receptury, charakterystyki produktu,
- Nazwy generyczne/ wspólne określenia, włączające geograficzne odniesienia, ale które utraciły swoje oryginalne znaczenie nie mogą być uznawane jako wskazanie pochodzenia. Przykłady włączają takie nazwy jak: Emmental, Camembert, Brie, Gouda, Edam, "crème Chantilly", "petit Suisse", "crème anglaise", "American cheesecake", "Istanbuli" cheese".

FBOs zawsze powinni uważać czy znakowanie pochodzenia jest właściwe



Opis powyższego drzewa decyzyjnego (od góry):

Czy wszystkie składniki mleczne pochodzą z zadeklarowanego kraju – jeśli tak to kraj pochodzenia jest oczywisty; jeśli nie to czy jeden ze składników mlecznych (nazwany X) stanowi więcej niż 50% produktu żywieniowego:

- Jeśli tak, to czy są inne składniki mleczne zazwyczaj powiązane przez konsumenta z nazwą produktu ?
 - Jeśli tak to mamy przypadek A (umieścić na etykiecie oba wskazania pochodzenia - ten dot. X oraz – ten dot. składnika mlecznego, jeśli jest inny od X)
 - Jeśli nie to mamy przypadek B (X jest podstawowym składnikiem. Pochodzenie na etykiecie koresponduje do pochodzenia X)
- Jeśli nie, to czy jest jeden lub więcej składników mlecznych zazwyczaj kojarzonych przez konsumenta wraz z nazwą produktu żywnościowego
 - Jeśli jest kilka, to mamy przypadek C (wskazać wszystkie pochodzenia lub „inne pochodzenie” (UE))
 - Jeśli jest jeden, to mamy przypadek D (Składnik mleczny jest składnikiem podstawowym. Pochodzenie koresponduje do pochodzenia tego składnika)
 - Jeśli nie ma żadnego (przypadek E), (nie ma składnika podstawowego) – taki przypadek nie występuje

